

in poseži po tej jagodi in tudi tebi bo treba stradati! —

Ljudstvo, „svoji k svojim“ so bili nešteti tvoji konzumi, „svoji k svojim“ so vse takozvane narodne trgovine, „svoji k svojim“ tvoji grabežljivi farji in dohtarji, „svoji k svojim“ takozvani cvet in ponos slovenskega naroda.

Odvetnik, ki ubogi kmetici noče zastonj zmejnati niti ne denarja (ali ni res ptujski gospod dohtar prvak?), odvetnik, kateri je postal iz ubogega kmečkega študenta v teku par desetletij milijoner (ali ni res celjski odličnjak?) tak odvetnik, da, da, ta je krasen cvet slovenskega narodnega gibanja na podlagi milo nam donečih besed „svoji k svojim!“

Sto in stokrat poštenjši je tujec, ki živi s trudopolnim delom med tujim ljudstvom, kazoč mu, kako ljubi on svoj narod!

Duhovnik, kateri na mesto, da bi skrbel za dušni blagor svojih faranov, noč in dan misli le na to, kako bi si napolnil svoj žep iz premoženja svojega lastnega ljudstva, tak duhovnik, to je vzor istih, ki vedno kriče „svoji k svojim!“

Da, ljudstvo, zares: „svoji k svojim,“ toda v drugem pomenu!

Naprednjaki, držite skupaj, zaupajte le tistim, ki so zares vaši, ki so naprednega mišljenja, tedaj še le vam je upati boljših dnevor, katere nam zakriva temna bodočnost! Ljudstvo, odpri vendarle enkrat svoje oči, spoznaj svoje prave prijatelje, tedaj še le ti je upati, da se izogneš globokemu prepadu, ki ti grozi na takozvani narodni podlagi pod plapoločo zastavo hujskajočih sebičnežev, kojih usta vedno in vedno povdarjajo in kriče „svoji k svojim“, med tem ko duša nima niti pojma o pomenu teh besed!

Dobrodelni zavodi v mestah in pomanjkanje delavcev na deželi.

Skoraj nerazumno in neverjetno je, da se nikakava poravnava ne more narediti, v mestah ljudje ne najdejo dela, na deželi pa manjka povsod delavnih močij. Med tem ko se po mestah jih toliko za slabo plačane službe oglasi, je že v okolici mesta skoraj nemogoče delavce za poljska dela dobiti. Delavci raje glad in zimo v mestu trpe, predno da bi na deželi v službo stopili, katera jih ne bi samo varovala glada in zime ampak jim tudi bolj obilno hrano in zdravejšo stanovanje dajala, ja katera jim celo pripomore, da si lahko kaj krajcarjev za stare dni prihranijo.

Pogledamo si pa nasledke, ki jih povzročuje to pomanjkanje delavskih močij v mesta za državo razvidimo sledeče:

Na deželi, celo v bližini velikih mest, opešava obdelovanje, ker ni, kdo bi delal tako, da posestva, ki so preje 20—30 oseb lahko redila, skoraj eno malo famijlo ne zamorejo primerno rediti, blagostanje pojema, davki rasejo in kmet mora zabrediti v dolgo. Kjer je bilo pred 20 ali 30 leti zlato

klasje, kjer se je mnogo krompirja, repe i. t. d. dobivalo, tamkaj vidimo sedaj mlad gozd ali slab travnik. Kmet z svojo famijlo ne more celega posestva sam obdelavati. Družina ga je zapustila, v mestu si baje več zasluži, da celo otroci šli so v mesto, ta študirat ta se uči kake obrtnije, oče in mati pa naj sama delata na polju. Ker drugih poslov ni za dobiti opravljata pač koliko moreta, drugo pa pustita in zanamajata. Na travnikih najdemo krtjake polne mravelj, tu in tam začne grmovje rasti, o gnojenju travnika ni di duha ne sluha. Povsod manjka rok, ki bi krtjake poravnale, grmovje izsekale in travnike pridno gnojile. Te roke, ki bi tukaj lahko pridno delale prosijo raje v mestu za milodar ali čakajo na delo. Kmet na takem travniku pokosi, kaj je dobrega, nazadnje se več ne splati in kmalu zgleda nekdanji travnik kakor v starodavnih časih, oboraščen z grmovjem in goščavo. Ker po takem ima kmet manje krme, mora tudi manje živine imeti, hlevi, v katerih je bilo prej do 30 lepih krav, ste sedaj morebiti 2 kravici, kjer je bilo prej do 7 čilih konjev, žalostno pobeša sedaj staro kljuse pri praznem seniku glavo. Velika kmetska posestva šla so rakovo pot, rodovitne njive leže neobdelane. Kdo je temu kriv? Ne kmet, ne dragi delavci; pomanjkanje delavnih močij je to povročilo, na deželi ga ni toliko ljudij, da bi zamogli vse primerno obdelavati, v mestah jih pa je toliko brez dela in zaslužka, da skoraj glada pomirajo.

Po mestah pa si tarejo glave, kaj da naj naredijo, da bodo ljudje imeli zaslužek, kako da naj za vsakega kos kruha pripravijo, kateremo od glada kruli želodec. Velike vsote daruje mesto, bogataši in celo dežela za take siromake. Kdo pa je vreden podpore? Ta ki je lačen ali ta ki je siromak. Res siromaku in revežu vzamejo večkrat postopači, ki bi lahko delali, darila, vedno kričijo da so lačni, ponujaj jim pa delo, zginejo ko kafra. Že zelo jim mora sila peti, če za kratek čas delajo in tedaj delajo tako, da je vsak rad, če spet grejo in delo zapustijo. Starček, revež, ki ne more delati, ne dobi darila, ker neve tako manevrirati, ko ti se dela boječi fakini. Pa nekaj družega je v mestah. Tja prihaja vedno več delavcev a mestu jih potrebuje vedno manj kjer je preje 100 delavcev delalo, opravlja to delo bolje in hitreje sedaj ena mašina. Poglejmo si zidarje. Po letu imajo v mestu sicer dobro plačo, po zimi pa nič in tedaj je umevno, če toliko ljudij v mesto glad trpi po zimi. Pa raje stradajo, raje prenašajo zimo kakor bi šli na deželo službe in dela iskat.

Da kmetovalci ne dobijo delavcev, krivi so tudi dobrodelni zavodi po mestah. Tukaj najdemo zavode, ki zastonj poiščejo službe takim, ki nimajo zaslužka, seveda samo službe po mestah. Bi ti zavodi službe na deželi takim prositeljem priporočali in če nebi hoteli službe na deželi jim za vselej pomoč odvzeli, bilo bi cako boljše. Tako pa pride kak postopač vsak teden tarnat, da nima službe, da glad trpi in do zavoda dobi malo podporo. Če pa tudi ni postopač,

včasih se pridnemu prigodi, da res v mestu ne dobi službe, na deželo noče, nazadnje postane hmajuh in fakin. Če bi ti zavodi samo take delavce podpirali, ki vsled starosti ali bolezni ne morejo kruh služiti ne pa takih, ki lahko delajo, takoj bi bilo bolje. Sam si naj tak mlad službo išče, obrtniški pomagač mora tudi dneve in dneve potovati, predno dobi zaslužek in službo. Marsikatera delavna roka, ki v mestu počiva, lahko bi si mnogo na deželi zaslužila in kmet imel bi spet delavce.

Vojska med Rusi in Japonci.

Japonci so obsedli otok Sahalin brez da bi se Rusi mnogo branili. Japonci so obsedli 8. t. m. zjutraj Korzakovsk. Rusi so mesto takoj zapustili ter se umaknili v Soloviewko, od koder pa so jih spet Rusi pregnali. Japonci so Rusom odvzeli 4 tope. — Otok Sahalin služil je Rusom kot kolonija za zločince. Prebivalcev ima zelo malo; leta 1898 imel je 36000 prebivalcev, od katerih je bilo 4000—5000 domorodnih.

Na mandžurskem bojišču se armade vedno bolj bližajo, samo 30 milj so še narazen. Poročila iz bojišča glase se za Ruse zelo slabo. Linevič, ki je rekel, da bo Japonce iz Mukdena pretiral in jih grozno naklestil, ne upa se jih lotiti. Če se jih loti, znala bi mu huda peti, ker ne ve, kje je general Ojama in ta bi ga znal zadej napasti in Rusi bi bili obkoljeni in zgubljeni. — Rusi mnogo trpe, ker le pokvarjeno meso dobijo. Celotno moštvo je za mir, častniki se za nič ne brigajo.

Nemiri na Ruskem.

8. t. m. priplula je oklopnica „Potemkin“ z puntarskimi pomorščaki v rumunsko mesto Kostanca ter se rumunski oblasti udala. Ustaši podali so se na suho, od koder lahko grejo, kam čujejo, ker Rumunsko deserterjev ne izročuje. Na ladji razobesila se je rumunska zastava. 300 pomorščakov ostalo je na Rumunskem, kjer delajo kot delavci na polju. Na ladji našli so 800.000 rubljev. Rumunska oblast izročila je ladjo Rusom.

Mestni glavar v Moskvi.

11. t. m. ustrelil je nek učitelj iz Petrograda z 5 streli mestnega glavarja v Moskvi, Šuvalof-a.

Dalji nemiri.

Iz Odesse se poroča, da preti velik štrajk poljskih delavcev, ker se žetev bliža. V mnogih krajih prišlo je do krvavih izgrediv. V Libau obsojenih je bilo 23 puntarskih vojakov na smrt. Vojaki pa niso hoteli na nje streljati, namerili so na časnike ter jih 12 ustrelili. V pokrajini Cherson bili so veliki nemiri med kmeti. Tekom 4 dneh ustrelili so vojaki 700 kmetov, ki so grajščine plenili. Iz vseh krajev pa ni mogoče poročila dobiti, cela Rusija je veliko bojišče. Pri takih razmerah misli še „očka“ car na

zmago čez Japonce. V visokih aristokratskih krogih celo na carskem dvoru hočejo sedanjega cara odstavi in novega postaviti, kateri bi zamogel z krepkim roko mir in red v Rusiji in zmago (?) na daljnem bojišču v Aziji podložnikom pripraviti.

Iz Koroškega.

Mir je vladal do sedaj med našimi priljubljenimi sosedi, med Korošci. Pa glej! Kar že dolgo leta nas farji počinjajo, začeli so tudi na Koroškem. Pa kmetih začnejo hujskati, povzročujejo narodne prepirke, šole hočejo zidati, seveda klerikalne in denar za zavode pobirajo pri naprednjakih. Pa tega ne dovolijo Pride kak vročkrven prvaški kaplanček v koroškem čisto nemški kraj, hoče šolarjem slovenski veronaz vsiliti. Če se mu to ne dovoli, čudi se ter začne potem rogoviliti in hujskati. Farji prilizujejo se kmetom in jim pridigujejo, da niso svobodni, to zamore postati le pod varstvom farške suknje. Temu nasprotno pa mi rečemo: Kmet zamore svoboden postati le skozi se samega. Popi so ga celo življenje izsesavali! Hoče kmetje na Avstrijskem veljavo imeti, morajo se zopred diniti, kot eno društvo morajo nastopiti, pa ne pod vodstvom farja, ampak pod vodstvom naprednega kmeta. Če je pa kmet tako zabit, da gre popom na limanice, kak posledek pa bo to imelo? Koristi ga tovo nebo prineslo kmetom. Napredno misleči kmetje bodo se zjedini in vedeli bodo odločno braniti vse napade na svobodno ustavo. Večji del kmetov, naprednjaki, se nikdar ne bo pred farji v pravi valjal, to storile bodo le poturice. Dva tabora s bodočnost; na eni strani naprednjaki, na drugi strani farji z prismojenimi kmeti. In kako delujejo farji klerikalci. Ob časih, ko je mnogo dela, pridejo ce po noči in agitirajo in pregovarjajo. Kdor take ljube v svojem hramu trpi, ni vreden, da ga je rodila na prednjaška mati, ta je izdajalec kmečkega stana. Naš kmet pa naj ne bo izdajalec. Če pride duhovnik kot dušni pastir v tvoj hram, prijazno ga sprejmi, čislaj in spoštuj ga, pride pa, kot hujskač da bi te zapeljal ali te vsrečil z klerikalnimi listi, primi ga z tvojo močno kmetjsko pestjo in vrži ga vun!

Kaj zdaj kmetje na Koroškem že farji počenja je sramota in drugega namena to nima, kakor pridno podpišavate, plačate in klerikalna cunja naročite. Zakaj pa si ti klerikalci malo zabite poiščete Pameten kmet natira jih vun, vrata jim pokaže. Kmetu budalo pridno plača in krajcarje farjem nosi. Kmet predni kmetje nikdar ne bodo po farških piščalkah plesali, na svoja prsa trkajo ter rečejo, jaz sem kmet in slušal bom le pametnega izkušane kmeta, ne farja. Če tako poreče večina, sprevideli bodo, da več varno agitirati, in podali bodo se drugam, bodo morebiti kakor župnik Mažir iz Želinja pri likovcu v Ameriko. Kakor za Mažirja, jokalo se ta za druge hujskače gotovo nikdo ne bo in za slo zaklicali jim bomo: Hvala Bogu da greste.